

ΣΧΕΔΙΟ VISTE: ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ

Εργασία κατά ομάδες: Χωρικές έννοιες και εργαλεία αναπαράστασης για μαθητές με προβλήματα όρασης

ΟΜΑΔΑ:

Σας δίνεται ο παρακάτω κατάλογος εννοιών χωρικής σκέψης.

1. Από αυτές, επιλέξτε τις έννοιες που κρίνετε ότι είναι χρήσιμες για μαθητές με προβλήματα όρασης (πρωτίστως ως προς το μάθημα που διδάσκετε οι ίδιοι). Σημειώστε με Χ στην αντίστοιχη στήλη.
2. Επιλέξτε τις έννοιες που υποχρεούστε να διδάξετε. Σημειώστε με Υ στην αντίστοιχη στήλη.
3. Για κάθε έννοια που επιλέγετε (στα βήματα 1 ή/και 2), αναφέρετε το σχετικό διδασκόμενο μάθημα (π.χ. Φυσική) ή μαθήματα.
4. Για κάθε έννοια που επιλέγετε (στα βήματα 1 ή/και 2), προτείνετε το/τα κατάλληλο/α εργαλείο/α αναπαράστασης (χάρτης, μακέτα, κ.ά).
5. Τέλος, παρακαλούμε να προτείνετε νέες έννοιες που δεν αναφέρονται παρακάτω και τις οποίες κρίνετε χρήσιμες για τη διδασκαλία των μαθημάτων σας σε μαθητές με προβλήματα όρασης. Για τις νέες έννοιες αυτές, παρακαλούμε να αναφέρετε επίσης τα αντίστοιχα μαθήματα και εργαλεία αναπαράστασης. Σας δίνεται κενός πίνακας για να συμπληρώσετε στο τέλος του εγγράφου.

☞ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΝΝΟΙΩΝ ΧΩΡΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
1	αεροδρόμιο	επίπεδη έκταση στην ξηρά ή στο νερό (θάλασσα, λίμνη), που περιλαμβάνει εγκαταστάσεις και εξοπλισμό για την προσγείωση, απογείωση, φύλαξη και εφοδιασμό αεροσκαφών και τη διακίνηση εμπορευμάτων και επιβατών				
2	αζιμούθιο	η γωνία που σχηματίζεται από το μεσημβρινό του τόπου στον οποίο βρίσκεται ο παρατηρητής, και από το κατακόρυφο επίπεδο που διέρχεται από το σημείο το οποίο παρατηρούμε				
3	αθλητική/ες εγκατάσταση/εις	εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για αθλητικά γεγονότα				
4	αιγιαλός	τμήμα της ακτής μεταξύ του ορίου χαμηλής στάθμης νερού και του ορίου με τις μεγαλύτερες και συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων				
5	αιγιαλός	η ακτή της θάλασσας ή του ωκεανού				
6	αιολική ενέργεια	ενέργεια που παράγεται από την εκμετάλλευση του πνέοντος ανέμου				
7	ακολουθία	αδιάσπαστη διαδοχή πραγμάτων, εννοιών, γεγονότων ή καταστάσεων, που γίνεται σύμφωνα με ορισμένη τάξη ή αρχές				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
8	ακρίβεια	ο βαθμός στον οποίο επαναλαμβανόμενες μετρήσεις υπό αμετάβλητες συνθήκες δείχνουν τα ίδια αποτελέσματα				
9	ακρίβεια	η ιδιότητα του να είναι κοντά στην πραγματική τιμή				
10	ακτή	λωρίδα γης που βρίσκεται δίπλα στην άκρη του νερού της θάλασσας				
11	ακτογραμμή	το περίγραμμα της ακτής				
12	αλλαγή	μετάβαση από μια κατάσταση σε άλλη				
13	αλλούβιες αποθέσεις	οι αποθέσεις αργίλου, άμμου, λατυπών και άλλων φερτών υλικών που παράγονται εξαιτίας της ροής ύδατος σε ένα ποτάμιο περιβάλλον.				
14	αλυσίδα	μια σειρά από πράγματα που αλληλεξαρτώνται σαν να συνδέονται μεταξύ τους				
15	ανάγλυφο	το ποσό μεταβολής του υψομέτρου στην επιφάνεια της Γης				
16	ανάκαμψη	επάνοδος στη δραστηριότητα, στη διάκριση, σε μια καλή κατάσταση ύστερα από μια περίοδο κάμψης				
17	αναλογία	συγκριτική σχέση ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα συγκεκριμένα πρόσωπα ή πράγματα, ως προς το μέγεθος, την ποσότητα ή το βαθμό				
18	ανάλυση	έρευνα των συνιστωσών ενός συνόλου και των σχέσεων μεταξύ τους				
19	ανανεώσιμος πόρος	κάθε φυσικός πόρος (όπως ξύλο ή ηλιακή ενέργεια) που μπορεί να αναπληρώνεται φυσικά με το πέρασμα του χρόνου				
20	ανατολή	η διεύθυνση που αντιστοιχεί στο προς ανατολές κύριο σημείο της πυξίδας				
21	ανατολικό ημισφαίριο	το ημισφαίριο που περιλαμβάνει την Ευρασία, την Αφρική και την Αυστραλία				
22	ανεμοθύελλα	καταιγίδα που αποτελείται από σφοδρούς ανέμους				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
23	άνεμος	κίνηση μάζας ατμοσφαιρικού αέρα που οφείλεται στις διαφορετικές και μεταβαλλόμενες ατμοσφαιρικές συνθήκες, στη διαφορά θερμοκρασίας από έναν τόπο σε άλλο και έχει ορισμένη κατεύθυνση και δύναμη				
24	ανεμοστρόβιλος	τοπική και βίαια καταστροφική ανεμοθύελλα που συνοδεύεται από ένα χαρακτηριστικό σύννεφο σχήματος χωνιού που εκτείνεται προς το έδαφος				
25	ανισόπεδος κόμβος	διασταύρωση δημόσιων δρόμων σε πολλαπλά επίπεδα που επιτρέπει στα οχήματα να κινούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην προκαλούνται μπουτλιαρίσματα				
26	άξονας	η νοητή ευθεία γύρω από την οποία αναπτύσσεται ή διατάσσεται συμμετρικά η μάζα ενός σώματος				
27	άξονας Z	ο τρίτος άξονας σε ένα τρισδιάστατο σύστημα συντεταγμένων				
28	άξονας X	ο οριζόντιος άξονας σε ένα επίπεδο σύστημα συντεταγμένων				
29	άξονας Ψ	ο κάθετος άξονας σε ένα επίπεδο σύστημα συντεταγμένων				
30	απόσταση	το μέγεθος του διαστήματος μεταξύ δύο (τοπικών ή χρονικών) σημείων				
31	απόσταση	η ιδιότητα που δημιουργείται από το χώρο μεταξύ δύο αντικειμένων ή σημείων				
32	αποψίλωση	η αφαίρεση ή καταστροφή της βλάστησης που καλύπτει μια έκταση				
33	αστικοποίηση	η κοινωνική διαδικασία μέσω της οποίας οι πόλεις μεγαλώνουν και οι κοινωνίες γίνονται πιο αστικές				
34	ατμόσφαιρα	η αεριώδης μάζα που περιβάλλει τα ουράνια σώματα και ειδικότερα τη Γη και επιτρέπει τη ζωή όλων των φυτικών και ζωικών οργανισμών. Αποτελείται από διάφορα υπερκείμενα στρώματα (τροπόσφαιρα, στρατόσφαιρα κ.α.)				
35	ατμοσφαιρική κατάσταση	ο καιρός ή το κλίμα σε κάποιο τόπο				
36	ατμοσφαιρική ρύπανση	η ρύπανση της ατμόσφαιρας, δηλαδή η προσθήκη ουσιών στην ατμόσφαιρα που υπό φυσιολογικές συνθήκες δε θα υπήρχαν, ως				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
		αποτέλεσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας.				
37	ατμοσφαιρικό φαινόμενο	ένα φυσικό φαινόμενο που σχετίζεται με την ατμόσφαιρα				
38	αύξηση	διαδικασία του να γίνει κάτι μεγαλύτερο, πολυπληθέστερο ή πιο σημαντικό				
39	βιβλιοθήκη	αίθουσα ή κτίριο που διαθέτει μεγάλο αριθμό και ποικιλία βιβλίων για χρήση από το κοινό				
40	βιοποικιλότητα	το σύνολο των γονιδίων, των βιολογικών ειδών και των οικοσυστημάτων μιας περιοχής.				
41	βιοσύστημα	μια σημαντική βιοτική κοινότητα που χαρακτηρίζεται από τις κυρίαρχες μορφές της ζωής των φυτών και το κλίμα που επικρατεί				
42	βιόσφαιρα	το εξωτερικό περίβλημα του πλανήτη - περιλαμβάνει τον αέρα, το έδαφος, το οικολογικό σύστημα που ενσωματώνει όλους τους ζωντανούς οργανισμούς και τις μεταξύ τους σχέσεις, περιλαμβανόμενης της αλληλεπίδρασης τους με τα στοιχεία της λιθόσφαιρας, της υδρόσφαιρας, και της ατμόσφαιρας.				
43	βιοτική κοινότητα	το σύνολο αλληλοεξαρτώμενων οργανισμών που κατοικούν στην ίδια περιοχή και αλληλεπιδρούν				
44	βόρειο ημισφαίριο	το ημισφαίριο που βρίσκεται στα βόρεια του ισημερινού				
45	βορράς	η κατεύθυνση που αντιστοιχεί στο σημείο του βορρά της πυξίδας και δείχνει ακριβώς προς τον Βόρειο Πόλο				
46	βοσκότοπος	έκταση που καλύπτεται με χορτάρι ή άλλη βλάστηση κατάλληλη για βοσκή				
47	βουνό	μια μάζα γης που προβάλλεται πάνω από τη γύρω περιοχή, υψηλότερο από λόφο				
48	βροχόπτωση	νερό που συμπυκνώνεται από υγροποιημένους ατμούς στην ατμόσφαιρα και πέφτει στη γη σε σταγόνες, πτώση του νερού από τα σύννεφα στη γη με μορφή σταγόνων				
49	γειννίαση	η ιδιότητα δύο πραγμάτων που είναι τόσο κοντά ώστε να αγγίζουν το ένα το άλλο				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
50	γειτονιά	τμήμα περιοχής ή περιοχή που βρίσκεται κοντά σε κάποια άλλη				
51	γεωγραφία	η επιστήμη που έχει ως αντικείμενο την κατά τόπους διαφοροποίηση της επιφάνειας της γης, όπως αυτή εμφανίζεται στα χαρακτηριστικά και τις σχέσεις αλληλεπίδρασης που αναπτύσσονται ανάμεσα σε στοιχεία όπως το κλίμα, το υψόμετρο, η βλάστηση, ο πληθυσμός και η χρησιμοποίηση του εδάφους				
52	γεωγραφική ζώνη	οποιαδήποτε από τις περιοχές της γης που χωρίζονται βάσει γεωγραφικού μήκους-πλάτους				
53	γεωγραφικό μήκος	η γωνιακή απόσταση μεταξύ ενός σημείου σε οποιοδήποτε μεσημβρινό και του πρώτου Μεσημβρινού στο Γκρήνουιτς				
54	γεωγραφικό πλάτος	η γωνιακή απόσταση μεταξύ μιας νοητής γραμμής γύρω από ένα ουράνιο σώμα παράλληλη προς τον ισημερινό του και τον ίδιο τον ισημερινό				
55	γεωλογικό φαινόμενο	ένα φυσικό φαινόμενο που σχετίζεται με τη δομή ή τη σύνθεση της γης				
56	γεωλογικός σχηματισμός	(γεωλογία) τα γεωλογικά στοιχεία της γης				
57	γεωφυσική	κλάδος της γεωλογίας που εξετάζει τις φυσικές ιδιότητες της γης και της ατμόσφαιράς της και περιλαμβάνει την ωκεανολογία, τη σεισμολογία, την ηφαιστειολογία και τον γεωμαγνητισμό				
58	Γη	ο τρίτος πλανήτης από τον ήλιο· ο πλανήτης στον οποίο ζούμε				
59	γραμμή	μήκος (ευθεία ή καμπύλης) χωρίς εύρος ή πάχος, το ίχνος ενός κινούμενου σημείου				
60	γραμμή	θέση στο χώρο που ορίζεται από αληθινά ή φανταστικά όρια				
61	γραμμή	ένα σχήμα που είναι μακρύ και δεν έχει πλάτος				
62	γράφημα	σηματική αναπαράσταση των σχέσεων μεταξύ τιμών δεδομένων σ' ένα σύστημα αξόνων				
63	γωνία	γεωμετρικό σχήμα που αποτελείται από δύο γραμμές ή δύο επίπεδα που συναντώνται σε κοινή κορυφή ή σε κοινή ακμή				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
64	γωνιακή απόσταση	η γωνία διαχωρισμού μεταξύ δύο αντικειμένων, όπως γίνονται αντιληπτά από τον παρατηρητή				
65	δάσος	γη που καλύπτεται με δέντρα και θάμνους				
66	δεδομένο	ένα στοιχείο πραγματικών πληροφοριών που προέρχεται από μετρήσεις ή έρευνα				
67	δέλτα (ποταμού)	έκταση σε σχήμα περίπου τριγωνικό, που δημιουργείται από προσχώσεις στις εκβολές ενός ποταμού				
68	δήμος	διοικητική μονάδα που διοικείται από αιρετό δήμαρχο και δημοτικό συμβούλιο				
69	διάβρωση	κατάσταση στην οποία το έδαφος μεταφέρεται μακριά από τη δράση του νερού και του ανέμου				
70	διάγραμμα	οπτική απεικόνιση των πληροφοριών				
71	διακριτότητα	η κατάσταση της ύπαρξης αρκετών και ξεχωριστών πραγμάτων				
72	διαμόρφωση, σχηματισμός	η διάταξη μερών ή στοιχείων				
73	διασπορά	ευρεία διάδοση ή απομάκρυνση				
74	διάσταση	το μέγεθος κάποιου υλικού σώματος σε μια συγκεκριμένη κατεύθυνση (ειδικά το μήκος ή το πλάτος ή το ύψος)				
75	διάσταση	καθεμία από τις τρεις καρτεσιανές συντεταγμένες που καθορίζουν μια θέση στο χώρο				
76	διασταύρωση	σημείο όπου ένας δρόμος συναντά κάποιο άλλο και τέμνονται				
77	διάχυση	η εξάπλωση των κοινωνικών θεσμών (και των μύθων και των δεξιοτήτων) από τη μια κοινωνία στην άλλη				
78	διευθέτηση, διάταξη	ο τρόπος με τον οποίο είναι τοποθετημένο κάτι σε κάποιο χώρο, σημείο.				
79	δίκτυο	σύστημα τεμνόμενων γραμμών ή καναλιών				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
80	δίκτυο	διασυνδεδεμένο σύστημα πραγμάτων ή ανθρώπων				
81	διώρυγα, κανάλι, διάυλος	μεγάλη τεχνητή δίοδος που ενώνει θάλασσες, λίμνες ή ποταμούς και της οποίας το βάθος και το πλάτος είναι κατάλληλο για τη ναυσιπλοΐα. Χρησιμοποιείται για τη μεταφορά νερού από έναν τόπο σε άλλο, για άρδευση ή αποστράγγιση				
82	δομή	ο τρόπος με τον οποίο έχει φτιαχτεί, χτιστεί ή κατασκευαστεί (κάτι)				
83	δορυφόρος	οποιοδήποτε ουράνιο σώμα που βρίσκεται σε τροχιά γύρω από ένα πλανήτη ή αστέρι				
84	δρόμος	λωρίδα εδάφους που εξυπηρετεί τη συγκοινωνία ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα γεωγραφικά σημεία				
85	δύση	η κατεύθυνση που αντιστοιχεί στο δυτικό σημείο της πυξίδας και δείχνει το σημείο που δύει ο ήλιος				
86	δυτικό ημισφαίριο	το ημισφαίριο που περιλαμβάνει τη Βόρεια Αμερική και τη Νότια Αμερική				
87	εγγύτητα	η χωρική ιδιότητα που απορρέει από μια σχετικά μικρή απόσταση				
88	εγγύτητα	η ιδιότητα του να είναι κοντά				
89	εγκαταστάσεις	κτήριο ή χώρος που έχει δημιουργηθεί για να παρέχει συγκεκριμένες υπηρεσίες ή ανέσεις				
90	εκκλησία	το οίκημα στο οποίο συγκεντρώνονται οι χριστιανοί, για να τελέσουν τα μυστήρια της θρησκείας τους, να προσευχηθούν και να λατρέψουν το Θεό τους				
91	εκτίμηση	κατά προσέγγιση υπολογισμός της ποσότητας ή του βαθμού ή της αξίας				
92	έλλειψοειδές	το στερεό που προκύπτει από περιστροφή της έλλειψης				
93	εμβαδόν επιφάνειας	η έκταση μιας δισδιάστατης επιφάνειας εντός συγκεκριμένων ορίων				
94	εμβέλεια	τα όρια μέσα στα οποία κάτι μπορεί να είναι αποτελεσματικό				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
95	εναλλακτικές πηγές ενέργειας	ενέργεια που προέρχεται από πηγές που δεν εξαντλούν τους φυσικούς πόρους ή βλάπτουν το περιβάλλον				
96	εναπόθεση	η φυσική διαδικασία συγκέντρωσης εναποθέσεων (ιζημάτων, κοιτασμάτων, ενός στρώματος) από κάτι				
97	ενέργεια	η ιδιότητα υλικού σώματος να παράγει έργο· ό,τι μπορεί να μεταβληθεί σε μηχανικό έργο ή ό,τι παράγεται με την κατανάλωση μηχανικού έργου				
98	εντοπισμός	η εύρεση της θέσης ενός αντικειμένου στο χώρο				
99	εξάπλωση	διαδικασία ή αποτέλεσμα χωρικής κατανομής σε μια ευρεία έκταση				
100	επαρχία	διοικητική υποδιαίρεση ενός κράτους				
101	επικλινές επίπεδο	επίπεδο με ανοδική ή καθοδική κλίση ή βαθμό κλίσης				
102	επικράτεια	η εδαφική έκταση που έχει οριοθετηθεί ως ξεχωριστή περιοχή για διοικητικούς ή άλλους λόγους				
103	επίλυση προβλημάτων	οι διεργασίες σκέψης που εμπλέκονται στην επίλυση ενός προβλήματος				
104	επίπεδο	(γεωμετρία) η απεριόριστη δισδιάστατη επιφάνεια				
105	εποχή	καθεμιά από τις τέσσερις υποδιαιρέσεις του έτους (άνοιξη, καλοκαίρι, φθινόπωρο, χειμώνας), όπως αυτές οριοθετούνται από τις ισημερίες και τα ηλιοστάσια				
106	έρευνα	η αναζήτηση της γνώσης				
107	ερημοποίηση	η σταδιακή μετατροπή κατοικήσιμης γης σε έρημο· συνήθως προκαλείται από την κλιματική αλλαγή ή από καταστροφική χρήση της γης				
108	έρημος	άνυδρη, αμμώδης περιοχή μεγάλης έκτασης, με ελάχιστο δείκτη βροχοπτώσεων, που μπορεί να συντηρεί πολύ λίγες κατάλληλα προσαρμοσμένες μορφές ζωής				
109	εσωτερικό	η εσωτερική ή κλειστή επιφάνεια κάποιου σώματος				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
110	ζεστός καιρός	περίοδος με υψηλή θερμοκρασία				
111	ζώνη	περιοχή που διακρίνεται από άλλες γειτονικές της περιοχές με διακριτικό γνώρισμα ή χαρακτηριστικό				
112	ηλιακή ενέργεια	το σύνολο των διαφόρων μορφών ενέργειας που προέρχονται από τον Ήλιο.				
113	ημισφαίριο	το μισό της γήινης σφαίρας				
114	ήπειρος	μεγάλες περιοχές ξηράς που περιστοιχίζονται από ωκεανούς· καθεμιά από τις έξι μεγάλες γεωγραφικές περιοχές της γης				
115	ηφαίστειο	σχισμή στον φλοιό της γης (ή στην επιφάνεια κάποιου άλλου πλανήτη), μέσω της οποίας εκρήγνυνται λάβα και αέρια				
116	θάλασσα	υδάτινη αλμυρή έκταση που καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της επιφάνειας της γης				
117	θέση	ένα σημείο ή μία έκταση στο χώρο				
118	θεωρία τεκτονικών πλακών	θεωρία σύμφωνα με την οποία η λιθόσφαιρα αποτελείται από λιθοσφαιρικές πλάκες οι οποίες αλληλοσυγκρούονται διαρκώς, με αποτέλεσμα την πρόκληση ηφαιστειακής και σεισμικής δραστηριότητας της Γης				
119	θύελλα	σφοδρός άνεμος με βροχή, μεγάλη καταιγίδα, άνεμος ταχύτητας 64-72 μιλίων ανά ώρα				
120	ιεραρχία	διάταξη ή δομή όντων και ιδεών με τέτοιον τρόπο, ώστε κάθε βαθμίδα να είναι αμέσως ανώτερη από την προηγούμενη				
121	ίσαλος γραμμή	μια γραμμή σήμανσης του επιπέδου ενός υδάτινου σώματος				
122	ισημερινός	ο νοητός μέγιστος κύκλος γύρω από τη γήινη σφαίρα, ο οποίος απέχει εξίσου από τους πόλους της και του οποίου το επίπεδο τέμνει κάθετα τον άξονά της				
123	ισημερινός	ένας κύκλος που διαιρεί μια σφαίρα ή άλλη επιφάνεια σε δύο συνήθως ίσα και συμμετρικά μέρη				
124	ισοϋψής	μια γραμμή που σχεδιάζεται σε ένα χάρτη και η οποία συνδέει σημεία ίσου υψομέτρου				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
125	καιρός	οι ατμοσφαιρικές συνθήκες που περιλαμβάνουν την κατάσταση της ατμόσφαιρας σε σχέση με τη θερμοκρασία, τον άνεμο, τα σύννεφα και τον υετό				
126	καμπύλη	γραμμή σε ένα γράφημα που αναπαριστά δεδομένα				
127	κάναβος	πλέγμα με οριζόντιες και κάθετες γραμμές χωρισμένων σε κανονικά διαστήματα				
128	κάναβος αναφοράς	πλέγμα από οριζόντιες και κάθετες γραμμές που παρέχουν συντεταγμένες για τον εντοπισμό σημείων σε μια εικόνα ή ένα χάρτη				
129	καρτεσιανή συντεταγμένη	μία από τις συντεταγμένες σε ένα σύστημα συντεταγμένων που εντοπίζει ένα σημείο σε ένα επίπεδο ή στο χώρο με βάση την απόστασή του από δύο γραμμές ή τρία επίπεδα αντίστοιχα· οι δύο γραμμές ή οι τομές των τριών επιπέδων είναι οι άξονες συντεταγμένων				
130	καρτεσιανό σύστημα συντεταγμένων	ένα ορθογώνιο σύστημα συντεταγμένων που χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει ένα σημείο στο επίπεδο ή στο χώρο				
131	κατάβαση	η ενέργεια του κατεβαίνω, το κατέβασμα από κάποιο ψηλότερο σημείο σε ένα μέρος που βρίσκεται πιο χαμηλά				
132	κατανομή	η χωρική ή γεωγραφική ιδιότητα της διασκόρπισης σε μια απόσταση, περιοχή, ή όγκο				
133	καταρράκτης	τμήμα ποταμού, τα νερά του οποίου πέφτουν απότομα από μεγάλο ύψος σε χαμηλότερο επίπεδο.				
134	καταστροφή	κατάσταση ή γεγονός πάρα πολύ δυσάρεστο και συγκλονιστικό				
135	κατεύθυνση	η πορεία την οποία ακολουθεί οτιδήποτε κινείται, το σημείο προς το οποίο κατευθύνεται κάτι, η φορά της κίνησης				
136	κατηγορία, τάξη	σύνολο πραγμάτων που μοιράζονται κοινά χαρακτηριστικά, χαρακτηρίζονται δηλαδή ως ομοιογενή				
137	κατοικημένη περιοχή	ο τόπος που έχει κατοίκους, περιοχή στην οποία μένουν άνθρωποι				
138	κατοικία	οίκημα στο οποίο διαμένει μία ή περισσότερες οικογένειες				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
139	κατολίσθηση	ολίσθηση μεγάλης μάζας εδάφους, συμπεριλαμβανομένων χώματος και βράχων από βουνό ή γκρεμό				
140	κεντρικότητα	η ιδιότητα του να βρίσκεται κάτι στο κέντρο				
141	κέντρο	το σημείο ή το μέρος που βρίσκεται στο μέσον ενός μεγαλύτερου χώρου ή πράγματος				
142	κίνηση	η αλλαγή της θέσης αντικειμένου ή προσώπου σε σχέση με κάποιο άλλο σώμα (που είναι ακίνητο και λαμβάνεται ως σημείο αναφοράς)				
143	κλίμακα	η αναλογία ενός συστήματος αναπαράστασης σε σχέση με ένα άλλο σύστημα				
144	κλιματική αλλαγή	η μεταβολή του παγκόσμιου κλίματος και ειδικότερα οι μεταβολές των μετεωρολογικών συνθηκών που εκτείνονται σε μεγάλη χρονική κλίμακα.				
145	κλίση	ιδιότητα μιας γραμμής ή επιφάνειας που παρεκκλίνει της οριζόντιας θέσης				
146	κοιλάδα	επιφανειακό κοίλωμα, δηλαδή μια επιμήκης και σχετικά στενή εντομή στην επιφάνεια της Γης, που συνήθως περιέχει ποτάμι				
147	κοινότητα	άνθρωποι που διαμένουν σε έναν τόπο				
148	κόμβος	ένα κέντρο δραστηριότητας, ενδιαφέροντος, εμπορίου ή μεταφοράς: ένα κεντρικό σημείο γύρω από το οποίο εξελίσσονται γεγονότα				
149	κράτος	σύνολο ανθρώπων εγκατεστημένο μόνιμα σε μια χώρα και οργανωμένο κάτω από μια ενιαία κυβέρνηση				
150	κτήριο	οίκημα που έχει στέγη και τοίχους, μεγάλο συνήθως κτίσμα προορισμένο να καλύψει στεγαστικές ανάγκες (κατοικίας, δουλειάς, ψυχαγωγίας κτλ.)				
151	κύκλος	επίπεδη επιφάνεια που ορίζεται από καμπύλη κλειστή γραμμή, την περιφέρεια, της οποίας όλα τα σημεία απέχουν εξίσου από ένα σημείο, το κέντρο				
152	κυκλώνας	μια σφοδρή περιστρεφόμενη ανεμοθύελλα				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
153	κωμόπολη	αστική περιοχή με καθορισμένα σύνορα μικρότερη από πόλη				
154	λιθόσφαιρα	(γεωλογία) το σύνολο των πετρωμάτων που αποτελούν το στερεό φλοιό της γης				
155	λιμάνι	περιοχή στην οποία τα πλοία μπορούν να φορτώνουν ή να ξεφορτώνουν τα φορτία τους				
156	λιμένας	σημείο από το οποίο άνθρωποι και εμπορεύματα μπορούν να εισέρχονται ή να εξέρχονται από τη χώρα μέσω θαλάσσης ή αέρος				
157	λίμνη	κοιλότητα της γης, η οποία περιέχει στάσιμο ή ελαφρώς κινούμενο νερό και δεν επικοινωνεί με τη θάλασσα				
158	λοξοδρομία	γραμμή σε μια σφαίρα που κόβει όλους τους μεσημβρινούς με την ίδια γωνία, η διαδρομή που ακολουθείται από ένα πλοίο ή αεροπλάνο που διατηρεί σταθερή την κατεύθυνση της πυξίδας				
159	λόφος	μικρό βουνό				
160	μέγεθος	η τρισδιάστατη έκταση, την οποία καταλαμβάνει κάθε υλικό σώμα				
161	μέγιστος κύκλος	επίπεδη επιφάνεια που ορίζεται από καμπύλη κλειστή γραμμή, την περιφέρεια, της οποίας όλα τα σημεία απέχουν εξίσου από ένα σημείο, το κέντρο				
162	μείωση	αλλαγή προς τα κάτω, ελάττωση				
163	μέση στάθμη της θάλασσας	το εκάστοτε ύψος του επιπέδου της επιφάνειας της θαλάσσης από το βυθό				
164	μεσημβρινός	ένας φανταστικός μέγιστος κύκλος στην επιφάνεια της Γης που διέρχεται από το βόρειο και το νότιο Πόλο κάθετα στον Ισημερινό				
165	μετακίνηση	αλλαγή θέσης, η μετατόπιση από το ένα μέρος στο άλλο				
166	μετατόπιση των Ηπείρων	μεγάλης κλίμακας οριζόντιες κινήσεις των ηπείρων μέσα στο γεωλογικό χρόνο				
167	μετατροπή	μια αλλαγή στις μονάδες ή τη μορφή έκφρασης				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
168	μέτρηση	η πράξη ή διαδικασία αντιστοίχισης τιμών σε φαινόμενα, σύμφωνα με έναν κανόνα				
169	μετρό	ηλεκτροκίνητος σιδηρόδρομος, συνήθως υπόγειος, που εξυπηρετεί την κυκλοφορία στις μεγάλες πόλεις				
170	μήκος	η γραμμική έκταση αντικειμένου στο χώρο από τη μία άκρη στην άλλη, η μακρύτερη από τις δύο οριζόντιες διαστάσεις σώματος				
171	μικρή λίμνη	μικρή λεκάνη συλλογής υδάτων				
172	μορφή	ο τρόπος με τον οποίο υπάρχει, εμφανίζεται, εκδηλώνεται κάτι, ιδίως μια έννοια, ενέργεια, κατάσταση				
173	μοτίβο	ο τακτικός και επαναλαμβανόμενος τρόπος με τον οποίο κάτι συμβαίνει ή επιτελείται				
174	μουσείο	αυτόνομο κτηριακό συγκρότημα ή χώρος όπου φυλάσσονται, μελετώνται επιστημονικώς και εκτίθενται στην κοινή θέα έργα τέχνης, αντικείμενα αναγνωρισμένης αξίας, αντικείμενα από το παρελθόν ή με μορφωτικό ενδιαφέρον				
175	νησί	τμήμα γης (μικρότερο από ήπειρο) που περιβρέχεται από θάλασσα				
176	νησίδα	λόφος ή περιοχή που προεξέχει και μοιάζει με νησί				
177	νοσοκομείο	ίδρυμα υγειονομικής περίθαλψης, στο οποίο παρέχεται θεραπεία από ειδικευμένο προσωπικό με ειδικό εξοπλισμό, και συχνά, αλλά όχι πάντα, παρέχει τη δυνατότητα μακροχρόνιας παραμονής των ασθενών.				
178	νότιο ημισφαίριο	το ημισφαίριο νοτίως του ισημερινού				
179	νότος	η κατεύθυνση που αντιστοιχεί στο σημείο του νότου της πυξίδας και δείχνει ακριβώς προς το Νότιο Πόλο				
180	ξηρά	συνεχόμενη περιοχή γης που περιβάλλεται από ωκεανό				
181	όγκος	χώρος τριών διαστάσεων που καταλαμβάνει ένα αντικείμενο				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
182	οικισμός	μικρή περιοχή που αποτελείται από μικρό αριθμό οικογενειών που κατοικούν μαζί				
183	οικοσύστημα	κάθε σύστημα των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων μιας περιοχής, αλλά και οι σχέσεις που διαμορφώνονται μεταξύ τους				
184	ορατότητα	δυνατότητα παροχής καθαρής, ανεμπόδιστης θέας				
185	όργανο πλοήγησης	όργανο που χρησιμοποιείται για πλοήγηση				
186	όριο	ακραίο σημείο, το σημείο πέρα από το οποίο δεν μπορεί να εκτείνεται ή να υπάρξει (κάτι), η μεγαλύτερη δυνατή έκταση				
187	ορισμένη θέση	σημείο του χώρου ορισμένο σε ένα χωρικό σύστημα αναφοράς				
188	οροσειρά	βουνά που το ένα είναι συνέχεια του άλλου, έτσι ώστε να σχηματίζουν ενιαίο σύνολο				
189	ορόσημο	η θέση ενός εξέχοντος ή ευρέως γνωστού αντικειμένου σε ένα συγκεκριμένο τοπίο				
190	παγκόσμιο σύστημα εντοπισμού γεωγραφικής θέσης	ένα σύστημα πλοήγησης, το οποίο βασίζεται σε ένα "πλέγμα" εικοσιτεσσάρων τεχνητών δορυφόρων, που μπορεί να καθορίσει το γεωγραφικό πλάτος και μήκος ενός δέκτη στη Γη υπολογίζοντας τη διαφορά ώρας άφιξης σημάτων από διαφορετικούς δορυφόρους στο δέκτη				
191	παλίρροια	περιοδική ανύψωση και υποχώρηση της στάθμης της θάλασσας λόγω της βαρυτικής έλξης της σελήνης				
192	παλιρροϊκό κύμα	κύμα που προκύπτει από την περιοδική ροή των παλιρροιών που προκαλείται από τη βαρυτική έλξη του ήλιου και της σελήνης				
193	παλιρροϊκό κύμα	ασυνήθιστη (και συχνά καταστροφική) αύξηση του νερού κατά μήκος της ακτής που προκλήθηκε από καταιγίδα ή ένας συνδυασμός αέρα και υψηλής παλίρροιας				
194	παραλία	αμμώδης έκταση δίπλα στη θάλασσα				
195	παράλληλος	νοητή γραμμή γύρω από τη γη παράλληλη στον ισημερινό				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
196	παραμόρφωση	μεταβολή στο σχήμα ή τις διαστάσεις ενός αντικειμένου ως αποτέλεσμα της εφαρμογής πίεσης σε αυτό				
197	παρατήρηση	προσεκτική επισταμένη εξέταση οποιουδήποτε αντικειμένου, συμβάντος ή γεγονότος για να το γνωρίσουμε και να βγάλουμε συμπεράσματα				
198	παρεκβολή	(μαθηματικά) υπολογισμός της αξίας μιας συνάρτησης εκτός του εύρους των γνωστών τιμών				
199	παρεμβολή	(μαθηματικά) υπολογισμός της αξίας μιας συνάρτησης μεταξύ των τιμών που είναι ήδη γνωστές				
200	πεδίο	η συνεχής κατανομή ενός φαινομένου στο γεωγραφικό χώρο (π.χ. πίεση, θερμοκρασία)				
201	περιβάλλον	η περιοχή στην οποία κάτι ζει ή υπάρχει				
202	περίκλειση / περιορισμός	η ενέργεια του να περιέχω ή του να περιορίζω την εξάπλωση				
203	περίμετρος	η συνοριακή γραμμή ή η περιοχή αμέσως μέσα από το όριο				
204	περιοδική κίνηση	κίνηση που επαναλαμβάνεται ξανά και ξανά και η χρονική περίοδος που απαιτείται για κάθε επανάληψη παραμένει ίδια				
205	περίοδος ψυχρού καιρού	περίοδος ψύχους, ασυνήθιστα ψυχρού καιρού				
206	περιοχή	μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή με ασαφή όρια (που συνήθως εξυπηρετεί κάποιο συγκεκριμένο σκοπό ή διακρίνεται από τους ανθρώπους ή τον πολιτισμό ή τη γεωγραφία της)				
207	περιστροφή	μία ολοκληρωμένη στροφή, γύρω από άξονα ή σε τροχιά				
208	περιστροφή	η ενέργεια του περιστρέφω, όπως γύρω από έναν άξονα				
209	περιστροφική κίνηση	(μαθηματικά) ένας μετασχηματισμός στον οποίο οι άξονες συντεταγμένων έχουν περιστραφεί κατά μία σταθερή γωνία σε σχέση με την αρχή των αξόνων				
210	περιφέρεια	το εξωτερικό όριο ή επιφάνεια κάποιου αντικειμένου				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
211	περιφέρεια	περιοχή που ξεχωρίζει γενικά λόγω φυσικών χαρακτηριστικών, χαρακτηριστικών ανθρώπινου αντίκτυπου, καθώς και λόγω της αλληλεπίδρασης ανθρώπου και φυσικού περιβάλλοντος				
212	περιφέρεια	η κλειστή κυκλική ή περίπου κυκλική γραμμή που ορίζει την έκταση ενός σώματος· περίμετρος				
213	πλάτος	η έκταση ενός πράγματος από τη μία πλευρά στην άλλη				
214	πλέγμα (κανάβου) μεσημβρινών και παραλλήλων	το δίκτυο των γραμμών γεωγραφικού πλάτους και μήκους βάσει του οποίου σχεδιάζεται ένας χάρτης				
215	πλημμύρα	υπερχειλίση του επιπλέον νερού που καλύπτει τη ξηρά				
216	πλοήγηση	η πράξη ή η διαδικασία εύρεσης διαδρομής προς έναν προορισμό				
217	ποικιλία	αξιοσημείωτη ετερογένεια				
218	πόλη	μεγάλης έκτασης οικισμός με θεσμοθετημένες λειτουργίες, που αποτελεί το διοικητικό, οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο μιας ευρύτερης περιοχής· μεγάλη συγκέντρωση σπιτιών και δημόσιων κτιρίων, όπου ζουν πολλοί άνθρωποι σε μια διοικητική ενότητα				
219	πόλη	μεγάλη πυκνοκατοικημένη περιοχή που μπορεί να περιλαμβάνει πολλές ανεξάρτητες διοικητικές περιφέρειες				
220	πολική συντεταγμένη	μία από τις δύο τιμές που τοποθετούν ένα σημείο στο επίπεδο μέσω της απόστασής του από ένα σταθερό πόλο και τη γωνία του από μια σταθερή γραμμή που διέρχεται από τον πόλο				
221	πολιτική οντότητα	μονάδα με πολιτικές ευθύνες				
222	πολύγωνο	κλειστό επίπεδο σχήμα που οριοθετείται από ευθείες				
223	πολυκατοικία	πολυώροφο οικοδόμημα (με περισσότερους από δύο ορόφους) που διαχωρίζεται σε αυτοτελή διαμερίσματα για τη στέγαση πολλών οικογενειών, ατόμων ή γραφείων				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
224	πορεία	η γραμμή ή η διαδρομή κατά μήκος της οποίας κάτι κινείται ή ταξιδεύει				
225	πορθμός	φυσική στενή λωρίδα θάλασσας που χωρίζοντας δύο ακτές ενώνει δύο μεγαλύτερες θαλάσσιες εκτάσεις				
226	ποτάμι, ποταμός	μεγάλη ποσότητα νερού σε φυσική συνεχή ροή σε μια κοίτη με καθορισμένες όχθες, με σχετικά μεγάλο μήκος, που ξεκινά από φυσική πηγή και καταλήγει σε λίμνη ή θάλασσα				
227	προβολή	αναπαράσταση ενός σχήματος ή στερεού στο επίπεδο, όπως θα φαινόταν από μια συγκεκριμένη κατεύθυνση				
228	προγραμματισμός	η πράξη ή η διαδικασία κατάστρωσης ενός σχεδίου για την επίτευξη κάποιου στόχου				
229	πρόοδος	η ενέργεια προς την εξέλιξη				
230	προσανατολισμός	θέση ή ευθυγράμμιση σε σχέση με τα σημεία της πυξίδας ή άλλες συγκεκριμένες διευθύνσεις				
231	προσανατολισμός	η κατεύθυνση της πυξίδας στην οποία στρέφεται μια τοπογραφική κλίση, συνήθως μετράται σε μοίρες από το βορρά				
232	προσαρμογή	οι τροποποιήσεις που κάνει κάποιος για να εναρμονιστεί με το περιβάλλον του, να γίνει κατάλληλος για τις καινούργιες συνθήκες				
233	προσέγγιση, πλησίασμα	η ενέργεια του να πλησιάζω χωρικά σε κάτι				
234	προσιτότητα, προσβασιμότητα	η ιδιότητα της εύκολης πρόσβασης ή αντιμετώπισης				
235	πρωτεύουσα	η πόλη στην οποία είναι εγκατεστημένη η κυβέρνηση ενός κράτους				
236	πρώτος μεσημβρινός	μεσημβρινός μηδενικού γεωγραφικού μήκους από τον οποίο αρχίζουν να ορίζονται Ανατολή και τη Δύση (συνήθως ο μεσημβρινός του Greenwich στην Αγγλία)				
237	πυξίδα	όργανο προσανατολισμού που αποτελείται από κουτί κατασκευασμένο από μη μαγνητικό υλικό, στο κέντρο του οποίου είναι στερεωμένη ακίνητη μαγνητική βελόνα, η οποία πάντα δείχνει τη διεύθυνση του βορρά				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
238	ρεύμα	φυσικό σώμα νερού που ρέει πάνω ή κάτω από τη γη				
239	ρεύμα	κάθε αυλάκωση του εδάφους μέσα στην οποία ρέει το νερό				
240	ροή	η συνεχής κίνηση				
241	ρύπανση	ανεπιθύμητη κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος που έχει μολυνθεί με επιβλαβείς ουσίες ως συνέπεια των ανθρώπινων δραστηριοτήτων				
242	ρύπανση των υδάτων	ρύπανση του νερού σε ποτάμια και λίμνες				
243	σε μακρινή απόσταση	η ιδιότητα του να είναι απομακρυσμένο				
244	σειρά	η κατάταξη, η λογική ταξινόμηση στοιχείων ενός συνόλου				
245	σεισμός	αισθητή ανατάραξη της επιφάνειας ενός ουράνιου σώματος που συνοδεύεται από σεισμικά κύματα που μεταφέρουν την ενέργεια του σεισμού				
246	σημείο	το ελάχιστο στοιχείο του χώρου που δεν έχει έκταση και σχήμα				
247	σημείο αναφοράς	ενδεικτικό σημείο, δείκτης, που προσανατολίζει κάποιον γενικά				
248	σημείο πυξίδας	κάθε ένα από τα 32 σημεία του ορίζοντα τα οποία είναι σημειωμένα πάνω στη πυξίδα				
249	σημείο τομής	ένα σημείο όπου τέμνονται γραμμές				
250	σιδηροδρομική γραμμή	οδός επικοινωνίας, στρωμένη με παράλληλες ράβδους πάνω στις οποίες κινείται ατμοκίνητη ή ηλεκτροκίνητη αμαξοστοιχία				
251	σιδηρόδρομος	σύστημα μεταφοράς που αποτελείται από βαγόνια και κινείται πάνω σε σιδηροτροχιές				
252	σπηλιά, σπήλαιο	βαθύ κοίλωμα μέσα σε βράχο ή κάτω από το έδαφος				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
253	στάθμη νερού	το επίπεδο της επιφάνειας ενός υδάτινου σώματος				
254	σταθμός	κτήριο εξοπλισμένο με ειδικό εξοπλισμό και προσωπικό για συγκεκριμένο σκοπό				
255	στέπα	εκτεταμένη πεδιάδα χωρίς δέντρα (κυρίως στην ανατολική Ρωσία και τη Σιβηρία)				
256	στεριά	το τμήμα της επιφάνειας της γης που δεν καλύπτεται από νερό, δεν είναι δηλαδή θάλασσα ή λίμνη				
257	στρώμα	μια σχετικά λεπτή έκταση ή περιοχή που βρίσκεται πάνω ή κάτω από μία άλλη				
258	σύγκριση	σχέση που βασίζεται σε διαφορές και ομοιότητες				
259	σύγκριση	η ενέργεια του συγκρίνω, η ταυτόχρονη και παράλληλη εξέταση πραγμάτων ή προσώπων για να διαπιστωθούν οι ομοιότητες και οι διαφορές τους				
260	σύμπλεγμα, συστάδα	ομάδα που αποτελείται από έναν αριθμό παρόμοιων πραγμάτων				
261	σύνδεση	το μέσο σύνδεσης πραγμάτων σε σειρά				
262	σύνδεση	σχέση ανάμεσα σε πράγματα ή γεγονότα (όπως στην περίπτωση όπου κάτι μοιράζεται κάποια χαρακτηριστικά με κάποιο άλλο)				
263	σύννεφο	ορατή μάζα νερού ή μορίων πάγου, η οποία μπορεί να κινείται στην ατμόσφαιρα, κοντά στη γη				
264	συντελεστής κλίμακας	ένας αριθμός που χρησιμοποιείται ως πολλαπλασιαστής για τη σύνδεση της πραγματικής τιμής με την τιμή απεικόνισης				
265	συντεταγμένη	ένας αριθμός που προσδιορίζει μια θέση σε σχέση με έναν άξονα				
266	συσσώρευση	μια ακανόνιστη συλλογή ή μάζα πραγμάτων				
267	σύστημα	σύνολο από σώματα, πράγματα, έννοιες ή διαδικασίες που βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση, έτσι ώστε κάθε μεταβολή στο ένα από αυτά να έχει επίδραση σε ένα ή σε όλα τα άλλα.				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
268	σύστημα μεταφορών	εγκαταστάσεις που αποτελούνται από τους δρόμους και τον απαραίτητο εξοπλισμό για την μετακίνηση επιβατών και αγαθών				
269	σύστημα συντεταγμένων	ένα σύστημα που χρησιμοποιεί ζεύγος συντεταγμένων για να καθορίσει τη θέση				
270	συστήματα γεωγραφικά πληροφοριών	ένα πληροφοριακό σύστημα για τη συλλογή, την αποθήκευση, την επεξεργασία και την απεικόνιση δεδομένων που σχετίζονται με τις θέσεις στην επιφάνεια της Γης				
271	σφαίρα	το γεωμετρικό στερεό στο οποίο όλα τα σημεία της επιφάνειας ισαπέχουν από το κέντρο του				
272	σχεδιασμός	η πράξη ή η διαδικασία εκπόνησης σχεδίων ή για κάποιο έργο ή για μια επιχείρηση				
273	σχήμα	οποιαδήποτε χωρική ιδιότητα (ειδικά όπως ορίζεται από το περίγραμμα)				
274	τεταγμένη	η τιμή μιας συντεταγμένης στον κατακόρυφο άξονα				
275	τετμημένη	η τιμή μιας συντεταγμένης στον οριζόντιο άξονα				
276	τεχνητός δορυφόρος	δορυφόρος φτιαγμένος από τον άνθρωπο που περιστρέφεται σε τροχιά γύρω από τη γη και άλλους πλανήτες				
277	τόξο	κάθε καμπυλωτό σχήμα				
278	τοπίο	η έκταση του τοπογραφικού αναγλύφου με όλα τα ορατά χαρακτηριστικά του που μπορεί να δει κανείς από ένα σημείο θέασης				
279	τοπογραφία	πρακτική μέτρησης αποστάσεων στο έδαφος, έτσι ώστε να μπορούν να σχεδιαστούν επακριβώς σε χάρτη				
280	τοπογραφία	η μορφή μιας γήινης επιφάνειας συμπεριλαμβανομένων των ανθρωπογενών και φυσικών χαρακτηριστικών της				
281	τοπογραφικό σημείο	σημείο που ορίζεται σε σχέση με στοιχεία της επιφάνειας κάποιας περιοχής				
282	τοπολογία	μαθηματική μέθοδος που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό χωρικών σχέσεων που βασίζονται στις αρχές της γειννίας και της συνδεσιμότητας				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
283	τοπολογία δικτύου	η μορφή της σύνδεσης μεταξύ των κόμβων ενός δικτύου				
284	τόπος	μια συγκεκριμένη θέση, σημείο ή περιοχή στο χώρο				
285	τούνδρα	επίπεδη ή λοφώδης έκταση πολικών περιοχών ή περιοχών σε μεγάλο υψόμετρο, η οποία χαρακτηρίζεται από γυμνό έδαφος και βράχους ή από την παρουσία βλάστησης, που αποτελείται από βρύα, λειχήνες, πάες και θάμνους				
286	τριγωνισμός	τριγωνομετρική μέθοδος προσδιορισμού της θέσης ενός σημείου από τις γωνίες σε αυτό από δύο σταθερά σημεία και από τη γνωστή απόσταση μεταξύ αυτών, χρήσιμη στην πλοήγηση				
287	τριγωνισμός	μέθοδος αποτύπωσης: η περιοχή διαιρείται σε τρίγωνα και μετρώνται το μήκος της μιας πλευράς και οι γωνίες που αυτή σχηματίζει με τις άλλες δύο πλευρές του τριγώνου, ώστε να υπολογισθούν στη συνέχεια τα μήκη των άλλων πλευρών				
288	τροχιά	η πορεία που ακολουθείται από ένα κινούμενο αντικείμενο				
289	τσουνάμι	θαλάσσιο φαινόμενο, που δημιουργείται κατά την απότομη μετατόπιση μεγάλων ποσοτήτων νερού, σε ένα υδάτινο σχηματισμό, όπως ένας ωκεανός, μια θάλασσα, μια λίμνη ή ένα φιόρδ				
290	τυφώνας	σφοδρός τροπικός κυκλώνας συνήθως με έντονες βροχές και άνεμους εντάσεως 73-136 κόμβων (12 στην κλίμακα μποφόρ)				
291	υδάτινη οδός	ένα πλωτό υδάτινο σώμα				
292	υδάτινο σύστημα	κάθε ποταμός μαζί με όλες τις αρτηρίες του				
293	υδάτινο σώμα	το τμήμα της επιφάνειας της γης που καλύπτεται από νερό				
294	υδατόρευμα	φυσικό ή τεχνητό κανάλι, μέσω του οποίου ρέει το νερό				
295	υδρόσφαιρα	το σύνολο των υδάτων τα οποία καλύπτουν την επιφάνεια της γης				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
296	υετός, ατμοσφαιρική κατακρήμνιση	πτώση στη γη κάθε μορφής νερού (βροχή, χιόνι, χαλάζι, χιονόνερο ή ομίχλη)				
297	υπερθέρμανση του πλανήτη	ειδική περίπτωση κλιματικής μεταβολής που αναφέρεται στην αύξηση της μέσης θερμοκρασίας της ατμόσφαιρας της γης και των ωκεανών				
298	υποβιβασμός, υποβάθμιση	αλλαγή σε χαμηλότερη (ή λιγότερο σεβαστή) κατάσταση				
299	υποδομές	βασικές εγκαταστάσεις και εξοπλισμοί που είναι αναγκαίοι για την λειτουργία ενός κράτους ή περιοχής				
300	υφή	η χαρακτηριστική εμφάνιση της επιφάνειας που έχει μια απτική ποιότητα				
301	υφή	η φυσική σύνθεση (ιδιαίτερα σε σχέση με το μέγεθος και το σχήμα των μικρών συστατικών μιας ουσίας)				
302	υψόμετρο	η ακριβής απόσταση σε κάθετο άξονα ενός σημείου στην επιφάνεια της γης από την επιφάνεια της θάλασσας, που εκλαμβάνεται ως σημείο αναφοράς				
303	υψόμετρο	απόσταση πάνω από ένα σημείο αναφοράς (όπως το επίπεδο της θάλασσας)				
304	ύψος	η κατακόρυφη απόσταση από τη βάση μέχρι την κορυφή ενός αντικειμένου				
305	φαινόμενο του θερμοκηπίου	διαδικασία κατά την οποία η ατμόσφαιρα ενός πλανήτη συγκρατεί θερμότητα και συμβάλλει στην αύξηση της θερμοκρασίας της επιφάνειάς του.				
306	φλοιός της Γης	το εξωτερικό στρώμα της Γης				
307	φυσικό περιβάλλον	το περιβάλλον μέσα στο οποίο ένας οργανισμός ζει ή εμφανίζεται φυσιολογικά				
308	φυσικοί πόροι	πόροι (πραγματικοί και δυνητικοί) που παρέχονται από τη φύση				
309	χάρτης	γραφική αναπαράσταση επιλεγμένων χαρακτηριστικών του συνόλου ή τμήματος της επιφάνειας της Γης πάνω σε συνήθως επίπεδη επιφάνεια (ιδίως σε μεγάλο φύλλο χαρτιού) με βάση συγκεκριμένη κλίμακα σμικρύνσεως				

A/A	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
310	χαρτογράφηση	η πράξη ή η διαδικασία διερεύνησης, καταγραφής ή αποτύπωσης με σκοπό την δημιουργία ενός χάρτη				
311	χαρτογραφία	το σύνολο των μεθόδων και των διαδικασιών με τις οποίες γίνεται η σύνταξη και η σχεδίαση χαρτών				
312	χαρτογραφική προβολή	μέθοδος απεικόνισης όλης ή τμήματος της φυσικής γήινης επιφάνειας σε ένα επίπεδο, αυτό του χάρτη				
313	χιονόπτωση	καιρικό φαινόμενο κατά το οποίο οι υδρατμοί της ατμόσφαιρας παγώνουν, παίρνουν τη μορφή κρυστάλλων και συνενώνονται σε νιφάδες πέφτοντας στη γη				
314	χιονότοπος	μόνιμη ευρεία έκταση χιονιού				
315	χρόνος	η τέταρτη διάσταση που απαιτείται (μαζί με τις τρεις χωρικές διαστάσεις) για τον ορισμό ενός φυσικού φαινομένου				
316	χώρα	τμήμα της επιφάνειας της γης που κατοικείται από ένα λαό και που αποτελεί συνήθως αυτόνομο κράτος				
317	χωρική σχέση	η χωρική ιδιότητα ενός αντικειμένου ή η χωρική διασύνδεσή του με άλλα αντικείμενα				
318	χώρος	η τρισδιάστατη έκταση, την οποία καταλαμβάνει κάθε υλικό σώμα				
319	χώρος δράσης	η περιοχή γύρω από ένα πρόσωπο ή πράγμα				
320	χωροχρόνος	(φιλοσ.) θεμελιώδης έννοια που συσχετίζεται και συνδέεται άμεσα με το χρόνο, η οποία προσδιορίζει μια αντικειμενική και καθολική μορφή της ύπαρξης και εκφράζει την τάξη κατά την οποία συνυπάρχουν τα αντικείμενα και τα συστήματα του πραγματικού κόσμου στο χώρο και το χρόνο				
321	ωκεάνιο ρεύμα	η σταθερή ροή του επιφανειακού νερού του ωκεανού σε μια κυρίαρχη κατεύθυνση				
322	ωκεανός	πολύ μεγάλη θαλάσσια επιφάνεια που αποτελεί ένα βασικό μέρος της υδρόσφαιρας				

👉 ΝΕΕΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ

Α/ Α	Έννοια χωρικής σκέψης	Περιγραφή	Χρήσιμη	Υποχρεωτική	Σχετικά μαθήματα	Εργαλεία αναπαράστασης
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						